

POSTANOWIENIE

Dnia 13 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)
SSN Paweł Grzegorzczak
SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. spółki partnerskiej w S.
przeciwko A. S.A. Oddział w Polsce
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 13 października 2017 r.,
zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Okręgowego w R.
z dnia 9 maja 2017 r., sygn. akt VI Gz (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w R. odrzucił zażalenie powódki na postanowienie tego Sądu z dnia 31 marca 2017 r., którym zostało oddalone jej zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w T. z dnia 21 września 2016 r. odrzucające pozew. W uzasadnieniu wskazał, że na postanowienie sądu drugiej instancji, wydane w następstwie rozpoznania

zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji, przysługuje zażalenie jedynie w przypadkach wyszczególnionych w art. 394¹ § 2 k.p.c. W odniesieniu do postanowień sądu drugiej instancji kończących postępowanie w sprawie w przedmiocie odrzucenia pozwu lub umorzenia postępowania, przewidziana została skarga kasacyjna (art. 398¹ § 1 k.p.c.), przy uwzględnieniu warunku objętego art. 398² § 1 k.p.c.

Powódka w zażaleniu powołała zarzuty naruszenia przepisów postępowania:

- art. 394² § 1 i 2 w związku z art. 398¹ § 1 k.p.c. oraz art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. przez przyjęcie, że nie przysługuje zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 31 marca 2017 r., podczas gdy powódka oparła zażalenie nie na podstawie art. 394 § 1 k.p.c., ale na podstawie art. 394¹ § 2 k.p.c., ponieważ to postanowienie kończy postępowanie w sprawie i wydane zostało w sprawie, w której przysługuje prawo wniesienia skargi kasacyjnej. Nieprawidłowe było uznanie przez Sąd Okręgowy, że na postanowienie Sądu Rejonowego w T.

z dnia 21 września 2016 r. odrzucające pozew nie przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego, z uwagi na niespełnienie przesłanki wynikającej z art. 398² § 1 k.p.c., podczas gdy ewentualna skarga kasacyjna nie dotyczyłaby sprawy o prawa majątkowe powódki, a sprawy o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem poprzez niezastosowanie trybu sanacyjnego (art. 130 k.p.c.) i pozbawienia powódki prawa uzupełnienia braków formalnych pozwu.

- art. 370 w związku z art. 394 § 1 i 2, art. 397 § 2, art. 394 § 1 i art. 394¹ § 2 k.p.c. poprzez odrzucenie zażalenia jako niedopuszczalnego, podczas gdy podlegało ono rozpoznaniu i uwzględnieniu na zasadzie art. 398¹ § 1, art. 398² § 1 i art. 398²¹ k.p.c., ewentualnie odrzuceniu, ale na zasadzie art. 394¹ § 2 i 3 oraz art. 398⁶ § 2 k.p.c. Powódka domagała się dokonania zmiany zaskarżonego postanowienia przez uchylenie zapadłego w sprawie postanowienia Sądu Okręgowego, przyjęcie zażalenia oraz przyjęcie do rozpoznania pozwu o zapłatę, ewentualnie uchylenia zaskarżonego postanowienia na zasadzie art. 398¹⁶ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. i orzeczenia co do istoty sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje, stosownie do art. 394¹ § 1 k.p.c., na postanowienia sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną, postanowienia odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz na postanowienia wymienione w art. 394¹ § 2 k.p.c. Są to te postanowienia, które kończą postępowanie w sprawie, ale których przedmiotem nie jest odrzucenie pozwu lub umorzenie postępowania, a także nie są postanowieniami wydanymi w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji. Ponadto zażalenie przysługuje na te postanowienia tylko w tych sprawach, w których jest dopuszczalna skarga kasacyjna.

Od postanowień sądu drugiej instancji w przedmiocie odrzucenia pozwu lub umorzenia postępowania przysługuje skarga kasacyjna, stosownie do art. 398¹ § 1 k.p.c., co zostało zastrzeżone także w art. 394¹ § 2 k.p.c. Mają do tych postanowień również zastosowanie przepisy regulujące dopuszczalność skargi kasacyjnej (art. 398² k.p.c.). Oznacza to, że stronie, której zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji odrzucające pozew zostało oddalone postanowieniem sądu drugiej instancji, przysługuje skarga kasacyjna, jeżeli jest ona dopuszczalna ze względu na przedmiot sporu. Podkreślenia wymaga, że z treści art. 398¹ § 1 i art. 394¹ § 2 k.p.c. wynika, iż ustawodawca nie przewidział możliwości wyboru przez stronę środka zaskarżenia (zażalenie albo skarga kasacyjna). Jednoznacznie określił, że strona może skutecznie zaskarżyć postanowienie przewidzianym w przepisie środkiem właściwym. Wniesienie zatem środka niewłaściwego stanowi przyczynę jego odrzucenia - art. 370 w związku z art. 397 § 2 k.p.c. - w odniesieniu do zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji oraz art. 398⁶ § 2 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. - w odniesieniu do zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji.

Nie zasługiwało na podzielenie stanowisko powódki, że złożone przez nią zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 9 maja 2017 r. powinno być potraktowane jako skierowane w stosunku do postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, w której przysługuje skarga kasacyjna (art. 394¹ § 2 k.p.c.). Powódka pominęła, że w zdaniu pierwszym tego przepisu po słowach „w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, zażalenie przysługuje także na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie”

uregulowane zostały dwa wyjątki od opisanej sytuacji. Dotyczą one „postanowień, o których mowa w art. 398¹, a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji”. Pierwszy odnosi się do możliwości wniesienia skargi kasacyjnej, z zastrzeżeniem jej dopuszczalności, z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia. Drugi natomiast wyłącza dopuszczalność wniesienia zażalenia. Nie było także podstaw do przyjęcia, że w razie niedopuszczalności skargi kasacyjnej, dopuszczalne byłoby wniesienie zażalenia.

Podkreślenia wymaga, że na postanowienie sądu rejonowego w przedmiocie odrzucenia pozwu nie przysługuje żaden środek odwoławczy do Sądu Najwyższego. Problematyka związana z prawidłowością postępowania przed Sądem Rejonowym w T. i trafnością postanowienia o odrzuceniu pozwu nie należała do zakresu kognicji Sądu Najwyższego rozpoznającego zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego o odrzuceniu zażalenia na postanowienie tego Sądu wydane w następstwie rozpoznania zażalenia na postanowienie Sądu pierwszej instancji. Odmierna ocena postanowień wydanych przez Sąd Okręgowy była pozbawiona uzasadnionych podstaw.

Z powyższych względów zażalenie powódki zostało oddalone na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

jw